

1. תוכן עניינים.....
2. מבוא.....
3. השאלה המשפטית- האם ראוי להאשים רופא מרדים בפלילי שהתרשל בתפקידו.
4. רקע כללי אודות רופא מרדים.....
4. סוגי ההרדמות:.....
5. מיהו רופא מרדים:.....
5. התפתחות החקיקה ועמדת המחוקק.....
7. התפתחות הפסיקה לאורך השנים.....
8. בחינת המחדל.....
8. מבחני בית המשפט טרם ההכרעה.....
9. הדין המשווה.....
9. ארה"ב.....
10. קנדה.....
10. סיכום ודין.....
11. ביבליוגרפיה.....

מבוא

כל נושא העבודה, חס תחת מעטפת של רשלנות רפואית של רופא מרדים, כאשר שאלת המחקר הנשאלת, הינה האם ראוי להאשים רופא מרדים. בעבודה זו אתייחס הן לפן הרשלני של המקרה, אשר שייך לפקודת הנזיקין והן לפן הפלילי אשר שייך לחוק העונשין.

בעבודה זו אסקור האם ראוי להאשים רופא מרדים בכך שהתרשל בתפקידו, אך טרם אענה על שאלה גדולה זאת, אסביר מיהו הרופא, מה תפקידו כמרדים, הכיצד רופא מרדים יכול להתרשל ואציין זאת לאורך ההיסטוריה כולה. בנוסף, בעבודה זו, אדבר על ההתפתחות החקיקתית ועמדתו של המחוקק ביחס לנושא זה¹, תוך התפתחות הפסיקה לאורך השנים. בחלק שבו אדבר על הפסיקה, אראה את המבחנים שבית המשפט בוחן טרם ההכרעה בנושא וכמובן אראה את הקורלציה לשאר מדינות העולם. ביומה של העבודה, אציין לעניות דעתי, מהו הדין הראוי והאם ראוי להחמיר בסנקציות או לאו.

כולם בעצם יודעים, כי הרדמה נחשבת לחלק בלתי נפרד מניתוחים והליכים רפואיים רבים. על מנת לסבר את האוזן, קיימים שלושה סוגי הרדמה: הראשונה-מקומית, השנייה- אזורית והאחרונה כללית. מטרתם של ההרדמות היא בעצם למנוע מהמטופל כאב בזמן ההליך הרפואי ולאחריו. לא זו אף זו, מטרתם היא גם למנוע תזוזה בזמן הניתוח ואף להרפות את שרירים כדי לאפשר למנתח לחתוך אותם. הליך ההרדמה מתבצע באמצעות מתן תרופות נרקוטיות, היפנוזה רפואית או דיקור, הגורמים לערפול חושים וחוסר הכרה.

לאור האמור, הרי שהרופא המרדים אחראי על בטיחות המטופל, ועליו מוטלת ההתמודדות עם מצבי חירום המתרחשים בזמן הניתוח או לאחריו. בתום הניתוח המרדים עוצר את מתן התרופות, והמטופל חוזר לנשום בכוחות עצמו, עד שמגיע למצב הכרה מלא, ולאחר ההתאוששות, נשלח להמשך השגחה וטיפול.

נקדים את המאוחר וכבר עכשיו נציין הנחה חשובה, כי במרבית המקרים של תביעות בגין רשלנות רפואית שייכת לעולם דיני הנזיקין, ועל כן מדובר בתביעה אזרחית גרידא. אך במקרים קיצוניים, בהם עוולת הרשלנות הרפואית יצרה נזק בלתי הפיך, ואף לגרימת מוות, ניתן להטיל על הגורם המטפל אחריות פלילית על המקרה, ולהאשימו בגרימת מוות ברשלנות. ועל כן במקרה קיצוני של רשלנות רפואית, ניתן למצות את הדין עם הגורם הרפואי הרשלני על ידי תביעה פלילית בנוסף לתביעה

¹ סעיף 2 לחוק יסוד כבוד האדם וחירותו, תשנ"ב 1992

האזרחית המוכרת. יש לציין כי מקרים אלו נדירים במחוזותינו, ובדרך כלל האחריות הפלילית במקרי רשלנות רפואית מתרחשת כתוצאה מאירוע רפואי אשר התפתח לטרגדיה מצערת.

בעניין רשלנות רפואית, הרי תביעות רשלנות נגד מרדימים מוגשות בין היתר בגין מנות יתר של סם הרדמה, בגין תגובה בלתי צפויה של החולה לסם או בגין הרדמה ובפגמים במכשירי ההרדמה ולא רק בגלל גרימת מוות.

חשוב לציין, כי השופט שאל פסק כי כאשר רופא גורם לנזק בטיפולו מפני חולשה רגעית, שעלולה לקרות אצל בעל מקצוע כזה המאומן כדבעי, בשים לב למתח שהפעולה הרפואית עצמה מעלה ולתנאי העבודה שבהם הוא צריך להפעיל את אומנותו, אין לייחס לו רשלנות². בעבודה זו אשתמש בפסקי דין הן מהארץ והן מהעולם על מנת להדגים בצורה הטובה ביותר את שיטות המשפט השונות.

השאלה המשפטית- האם ראוי להאשים רופא מרדים בפלילי **שהתרשל בתפקידו.**

על מנת להבין את נושא העבודה, חשוב להבין מהו בכלל הסעיף שמדבר על האשמת רופא מרדים. על מנת לנתח את הסעיף אכנס במעט לחוק העונשין ואדבר על העבירה עצמה.

ננתח את הסעיף- סעיף 304 לחוק העונשין³: "הגורם **ברשלנות** למותו של אדם...". זוהי עבירה "מדברת" משום שהיא קובעת במפורש כי נדרשת רשלנות להתהוות העבירה. הגדרת היסוד הנפשי הנדרש הוא: "רשלנות" אשר נמצא בחלק הכללי של חוק העונשין בסעיף 21 לחוק.

לאור האמור, על מנת להאשים רופא בסוג עבירה זו, יש צורך להוכיח שלושה רכיבים: 1- קיומה של חובת זהירות, 2- התרשלות, קרי הפרתה של החובה ו-3- קיומו של קשר סיבתי בין ההפרה לבין מותו של המנוח.

² ע"א 235/85 קופת חולים כללית נ' רות עמיאל, תקדין עליון (3) 87. 241.

³ סעיף 304 לחוק העונשין